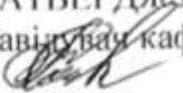

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра підприємництва і права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Ханлар МАХМУДОВ

«01» вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова фахова навчальна дисципліна)

ПРАВОЗНАВСТВО

освітньо-професійна програма	Автомобільний транспорт
спеціальність	274 Автомобільний транспорт
галузь знань	27 Транспорт
освітній ступінь	бакалавр

Інженерно-технологічний факультет

Полтава
2023/2024 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Правознавство» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Автомобільний транспорт спеціальності 274 Автомобільний транспорт

Мова викладання державна.

Розробник:

Махмудов Ханлар, професор кафедри підприємництва і права, д.с.н., професор

«01» вересня 2023 року

Ханлар МАХМУДОВ

Схвалено на засіданні кафедри підприємництва і права
протокол від 01 вересня 2023 р. № 1

Погоджено гарантом освітньої програми Автомобільний транспорт

«01» вересня 2023 року

Олексій БУРЛАКА

Схвалено головою ради з якості вищої освіти спеціальності «Автомобільний транспорт»

протокол від 01 вересня 2023 року № 1

Олексій БУРЛАКА

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (курс)	274АТ бд 2023
Семестр	4
Лекції (годин)	16
Практичні (годин)	14
Самостійна робота (годин)	60
Вид підсумкового контролю	екзамен

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни «Правознавство» є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні предметів у загальноосвітніх навчальних закладах «Правознавство» (рівень стандарту / академічний рівень; профільний рівень) (за програмами до вересня 2018 року) або «Громадянська освіта (інтегрований курс)» і «Правознавство» (профільний рівень) (за програмами з вересня 2018 року).

3. Результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: надати здобувачам вищої освіти широких теоретичних і практичних правових знань, засвоїти найважливіші положення провідних галузей права України, сформувати у студентів правову свідомість та правову культуру. Майбутній фахівець повинен опанувати необхідний мінімум правових знань як передумови успішної виробничої діяльності.

Компетентності:

– загальні:

ЗК 1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- фахові:

ФК 1. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України, Правил технічної експлуатації автомобільного транспорту України, інструкцій та рекомендацій з експлуатації, ремонту та обслуговування дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту та їх систем.

Програмні результати навчання:

ПРН 8. Розуміти і застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові та законодавчі акти України, міжнародні нормативні документи, Правила технічної експлуатації автомобільного транспорту України, інструкції та рекомендації з експлуатації, ремонту та обслуговування автомобільних транспортних засобів, їх систем та елементів.

ПРН 22. Здійснювати адміністративне діловодство, документування та управління якістю згідно нормативно-правових актів, інструкцій та методик.

Методи навчання:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

словесні методи: лекція, розповідь-пояснення; бесіда;

наочні методи: ілюстрування; демонстрування;

практичні методи: вправи; практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, підготовка реферату,

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації; метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти.

методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності: роз'яснення мети навчальної дисципліни; висування вимог до вивчення дисципліни; заохочення і покарання; оперативний контроль; вказування на недоліки, зауваження

3. Інноваційні методи навчання:

інтерактивні методи: дискусії, диспути; проектування професійних ситуацій; рольові і ділові ігри;

комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій;

4. Методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

методи усного контролю: усне опитування (фронтальне, індивідуальне, групове), бесіда;

методи письмового контролю: контрольна робота; самостійна робота;

методи самоконтролю: самостійний пошук помилок; самоаналіз; визначення пріоритетних напрямів власного навчального процесу

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Основи теорії права і держави.

Поняття держави, державна влада, ознаки держави, поняття громадянства, зміст і поняття суверенітету держави, історичні типи держави. Функції держави. Соціальне призначення держави, поняття форми держави та її види. Проаналізувати сутність Української держави за Конституцією (ст.1,2,4,5 Конституції). Види форми правління (парламентсько-президентська президентсько-парламентська республіки). Форми державного устрою (унітарна, федерація, імперія, конфедерація). Види політичного режиму.

Тема 2. Конституційне право України.

Конституційне право – провідна галузь національного права України. Історичні передумови розвитку конституційного процесу в Україні. Конституція України – Основний Закон держави. Характеристика загальних засад конституційного ладу України. Конституційні права, свободи та обов'язки людини та громадянина України, гарантії їх дотримання. Громадянство України. Конституційне регулювання виборів та референдумів як форм прямої демократії. Верховна Рада – єдиний орган законодавчої влади в державі, парламент України. Конституційні засади здійснення правосуддя в Україні. Територіальний устрій України. Конституційний статус місцевого самоврядування.

Тема 3. Адміністративне право.

Адміністративне право України: поняття, предмет і метод правового регулювання. Адміністративно-правові норми та адміністративно-правові відносини. Джерела адміністративного права. Громадяни як суб'єкти адміністративного права. Об'єднання громадян – учасник адміністративно-правових відносин. Органи виконавчої влади. Державні службовці. Методи і форми державного управління. Акти органів виконавчої влади. Адміністративно-правові режими. Загальні засади адміністративної відповідальності. Адміністративне порушення за законодавством України. Адміністративні стягнення. Проведення у справах про адміністративні правопорушення. Адміністративно-правові заходи боротьби з корупцією. Законність і дисципліна в сфері виконавчої влади. Організаційно-правові проблеми запровадження в Україні адміністративної юстиції. Сучасні проблеми адміністративного права і напрямки їх вирішення.

Тема 4. Цивільне право.

Поняття, система, джерела цивільного права. Цивільно – правові відносини, їх виникнення та припинення. Громадяни, як суб'єкти цивільного права. Правоздатність та дієздатність громадян.

Юридичні особи. Порядок виникнення та припинення юридичних осіб. Поняття і види цивільних прав. Речі, як об'єкти цивільних прав. Здійснення цивільних прав. Виконання юридичних обов'язків у цивільному праві. Строки здійснення і захисту цивільних прав. Цивільно – правова відповідальність. Право власності. Зміст права власності. Набуття і припинення права власності. Захист права власності. Зобов'язання. Підстави і порядок виникнення зобов'язань. Договір, як підстава виникнення зобов'язань. Виконання зобов'язань. Відповідальність за невиконання зобов'язань. Припинення зобов'язань. Окремі види цивільних договорів, їх характеристика. Позадовірні зобов'язання. Поняття та види. Зобов'язання, що виникають в наслідок заподіяння шкоди. Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки. Відповідальність за заподіяну шкоду. Спадкове право. Поняття і підстави спадкування. Спадкування за заповітом, спадкування за законом.

Тема 5. Трудове право.

Поняття, принципи джерела трудового права. Трудові правовідносини. Колективні договори і угоди. Поняття трудового договору. Форма, строк, порядок укладення. Контрактна форма трудового договору. Забезпечення зайнятості вивільнюваних працівників. Трудова книжка.

Правове регулювання робочого часу. Види робочого часу, його облік, режим робочого часу, надурочні роботи, чергування, правове регулювання часу відпочинку. Види часу відпочинку, робота у вихідні, святкові дні. щорічні відпустки, основна і додаткова відпустка, порядок надання, соціальні відпустки, інші види відпусток. Надання відпусток без збереження зарплати.

Правове регулювання оплати праці. Поняття заробітної плати. Форми і система оплати праці. Тарифні ставки і оклади.

Державне і договірне регулювання оплати праці. Права працівників на оплату праці та їх захист. Гарантійні та компенсаційні виплати. Оплати праці при відхиленні від нормальних умов роботи.

Дисципліна праці. Методи забезпечення трудової дисципліни. Стягнення та заохочення за успіхи в роботі. Дисциплінарна відповідальність, її види. Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності. Загальна характеристика матеріальної відповідальності. Обмежена, повна (кратна) матеріальна відповідальність. Порядок відшкодування заподіяної шкоди. Охорона праці в Україні. Створення безпечних умов праці. Праця жінок. Гарантії вагітним жінкам, жінкам, які мають дітей. Правове регулювання праці молоді.

Індивідуальні і колективні трудові спори (конфлікти), порядок їх вирішення.

Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право.

Поняття господарського права та господарські правовідносини. Предмет господарського права. Господарська діяльність. Господарські правовідносини. Господарське законодавство. Підприємництво. Суб'єкти господарювання. Філія. Представництво. Державна реєстрація суб'єктів підприємництва, припинення діяльності суб'єктів господарювання. Майно у сфері господарювання. Предмет аграрного права України. Методи правового регулювання аграрного права. Сільськогосподарським акціонерним товариством. Особисте селянське господарство. Державне регулювання в аграрній сфері.

Поняття і предмет земельного права. Земельний кодекс України — джерело земельного права. Види земель та їх правовий статус. Суб'єкти земельного права. Право власності на землю. Права на землю. Приватизація земельних ділянок. Оренда земель. Порядок вирішення земельних спорів. Відповідальність за порушення земельного законодавства.

Екологічне право: поняття, предмет, система. Законодавство про охорону навколишнього природного середовища: загальна характеристика. Природоресурсові кодекси і закони України. Екологічні права й обов'язки громадян. Права і обов'язки природокористувачів. Природо-заповідний фонд. Червона книга. Відповідальність за порушення екологічного законодавства.

Тема 7. Кримінальне право.

Поняття, предмет, завдання та система кримінального права як галузі права. Кримінальна відповідальність та її підстави. Закон про кримінальну відповідальність. Загальна характеристика Кримінального Кодексу України. Поняття і ознаки злочину. Склад злочину. Об'єкт та суб'єкт

злочину Об'єктивна суб'єктивна сторона злочину.

Стадії вчинення злочину. Співучасть у вчиненні злочину. Обставини, що виключають злочинність діяння. Звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальне покарання та його види. Призначення покарання. Звільнення від покарання та його відбуття. Судимість. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Тема 8. Судові та правоохоронні органи України

Здійснення правосуддя в Україні. Конституційний суд України. Система судів загальної юрисдикції. Господарські суди в Україні. Поняття, система та завдання правоохоронних органів України. Система органів прокуратури України. Органи внутрішніх справ. Нотаріат та адвокатура України.

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин усього	274АТ бд 2023		
		л	п	с.р.
Тема 1. Основи теорії права і держави	10	2	2	6
Тема 2. Конституційне право України	10	2	2	6
Тема 3. Адміністративне право	10	2	-	8
Тема 4. Цивільне право	10	2	2	6
Тема 5. Трудове право	10	2	2	6
Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право	10	2	2	6
Тема 7. Кримінальне право	10	2	2	6
Тема 8. Судові та правоохоронні органи України	10	2	-	8
Тема 9. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ	10	-	2	8
Усього годин	90	16	14	60
Екзамен	27			

6. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Теми	Форми контролю
ПРН 8. Розуміти і застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові та законодавчі акти України, міжнародні нормативні документи, Правила технічної експлуатації автомобільного транспорту України, інструкції та рекомендації з експлуатації, ремонту та обслуговування автомобільних транспортних засобів, їх систем та елементів.	Тема 1-8	Виконання тестів; виконання вправ на практичних заняттях; реферат/презентація
ПРН 22. Здійснювати адміністративне діловодство, документування та управління якістю згідно нормативно-правових актів, інструкцій та методик		

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним програмним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно із робочим і навчальним планом є екзамен.

7. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Розв'язування тестів	Виконання вправ на практичних заняттях	Реферат/ презентація	Екзамен	
Тема 1. Основи теорії права і держави		10			5
Тема 2. Конституційне право України		10			5
Тема 3. Адміністративне право		10			10
Тема 4. Цивільне право	5				15
Тема 5. Трудове право	5	10			15
Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право	5	10			15
Тема 7. Кримінальне право Тема 8. Судові та правоохоронні органи України	5		10		15
Екзамен				20	20
Разом	20	50	10	20	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

Програмні результати навчання	Шкала оцінювання, балів	Критерії оцінювання
ПРН 8, ПРН 22	5	на високому рівні – здобувач демонструє розуміння сутності матеріалу, про що свідчать 90 -100 % правильних відповідей
	4	на середньому рівні – здобувач демонструє знання і розуміння основних положень завдань (70 – 89 % вірних відповідей)
	3	на достатньому рівні – здобувач демонструє неточні знання і розуміння основних положень матеріалу, що підтверджується 60 – 69 % вірних відповідей
	1-2	на низькому рівні – здобувач демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень матеріалу; має 50 – 59 % вірних відповідей

Шкала та критерії оцінювання підготовки реферату/презентації

Програмні результати навчання	Шкала оцінювання, балів	Критерії оцінювання
ПРН 8, ПРН 22	9-10	на високому рівні – здобувач демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі; ґрунтовно викладає правові питання, висловлює власну позицію й переконливо її аргументує; самостійно знаходить, оцінює та використовує джерела юридичної інформації, зокрема наочні, уміє узагальнити вивчений матеріал, використовує набуті знання й уміння у практичній діяльності
	7-8	на середньому рівні – здобувач демонструє знання і розуміння основних положень питання, вільно викладає правові питання, застосовуючи необхідну юридичну термінологію але подає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки.
	5-6	на достатньому рівні – здобувач демонструє неточні знання і розуміння основних положень питання; самостійно відтворює окрему частину теми, застосовуючи мінімальну юридичну термінологію, уміє дати визначення

		понять, аналізує зміст правових документів за простим планом; висновки неповні; наявні несуттєві помилки
	0-4	на низькому рівні – здобувач демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень питання; репродуктивно відтворює частину навчального матеріалу теми одним-двома простими реченнями, формулює визначення юридичного поняття; наявні суттєві помилки; висновки неповні

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Програмні результати навчання	Шкала оцінювання, балів	Критерії оцінювання
ПРН 8, ПРН 22	9-10	на високому рівні розкриті питання практичного завдання; здобувач демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі; аргументовано обґрунтовує свою думку; дає повну, вичерпну відповідь, яка складається з правильного юридичного результату, доцільного і логічного теоретичного обґрунтування виконаних розмірковувань; вірного посилання (за необхідністю) на відповідні законодавчі та нормативні акти
	7-8	на середньому рівні – здобувач демонструє знання і розуміння основних положень практичного завдання, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки та формулює визначення юридичного поняття; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді, яка складається з доцільного і логічного теоретичного обґрунтування отриманого результату, вірного посилання на відповідні законодавчі та нормативні акти, але має окремі неточності у формулюваннях.
	5-6	на достатньому рівні – здобувач демонструє неточні знання і розуміння основних положень питання; висновки неповні без розуміння необхідної нормативно-правової бази; наявні несуттєві помилки під час відповіді
	0-4	на низькому рівні – здобувач демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень питання; наявні суттєві помилки; висновки неповні без розуміння необхідної нормативно-правової бази

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Програмні результати навчання	Вид завдання	Шкала оцінювання, балів	Вимоги до знань та умінь здобувачів вищої освіти
ПРН 8, ПРН 22	для теоретичного питання*	5	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, вдало наводить приклади.
		4	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять
		3	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами
		2	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.
		1	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною

			програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
		0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	Максимальна кількість балів	10 балів	
Професійно-орієнтоване (практичне завдання)		9-10	Здобувач вищої освіти може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою: вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
		7-8	Здобувач вищої освіти за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
		5-6	Здобувач вищої освіти має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
		2-3	Здобувач вищої освіти планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
		0-1	відсутність розрахунку практичної ситуації, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	Максимальна кількість балів	10 балів	
	Всього	20 балів	

*екзамен складається з 2 теоретичних питань

8. Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час виконання завдань, тестування заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochnest>

2. Академічна мобільність

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті.

3. Неформальна/інформальна освіта

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо.

Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

4. Дедлайни та перескладання

Перескладання видів робіт відбувається відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/10012021polozhennyaproosvitniyprocespravlene.pdf>) та Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannyarezultativnavchannyazdobuvachivvyshchoiosvityvpaau.pdf>).

Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу деканату.

9. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Ведерніков Ю. А., Грекул В. С. Теорія держави та права: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 224 с.
2. Герц А.А., Кравчук С.Й. Правознавство: навч. посіб. Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2017. 278 с.
3. Правознавство: підручник / Берлач А. І. та ін. ; за ред. В. В. Копейчиков, А. М. Колодій. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 792 с.
4. Перевалова Л. В. Правознавство: хрестоматія для студентів ден. та заоч. форми навчання усіх спец.; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : Панов А. М. [вид.], 2019. 220 с
5. Порівняльне правознавство у таблицях: навч. посіб. для юрид. вищ. навч. закл. і ф-тів / О. В. Петришин та ін.; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., змін. Харків : Право, 2018. 162 с. : табл. Бібліогр.: с. 162.
6. Правознавство: підручник / Г. І. Балюк та ін.; відп. ред. д-р юрид. наук, проф., чл.-кор. НАПрН України О.В. Дзера; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т. - 11-те вид., перероб. і допов. - Київ : Юрінком Інтер, 2017. 629 с.
7. Правознавство / Г. І. Балюк Е. Ф. Демський, В. С. Ковальський [та ін.]; за відп. ред. О. В. Дзери. Київ: Видавництво Юрінком Інтер, 2019. 632 с.
8. Правознавство : навч. посіб. / М. М. Пендюра, О. Я. Лапка, А. Л. Калінюк та ін. К. : 7БЦ, 2022. 548 с.
9. Правознавство: навчальний посібник, за заг. ред. С.В. Петкова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. 360 с.

Допоміжні

1. Кириченко В.М. Правознавство: Модульний курс. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 328 с. URL: [https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=7&ved=2ahUKEwj5_qDv6fDkAhUrlIsKHRzSAf8QFjAGegQIBxAC&url=http%3A%2F%2Flibrary.nlu.edu.ua%2FPOLN_TEXT%2FCUL%2F36-Pravoznavstvo\(MK\)-Kirichenko.pdf&usg=AOvVaw0fBK_f1Bh4ElUh7PdWXRd](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=7&ved=2ahUKEwj5_qDv6fDkAhUrlIsKHRzSAf8QFjAGegQIBxAC&url=http%3A%2F%2Flibrary.nlu.edu.ua%2FPOLN_TEXT%2FCUL%2F36-Pravoznavstvo(MK)-Kirichenko.pdf&usg=AOvVaw0fBK_f1Bh4ElUh7PdWXRd) (дата звернення: 28.08.2021)
2. Козаченко Ю.А., Махмудов Х.З. Принцип змагальності в адміністративному судочинстві України. *Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) «Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору»*. Полтава, 2020. С. 128-131.
3. Махмудов Х. З., Козаченко Ю. А. Верховенство права як принцип господарського судочинства в Україні. *Матеріали регіональної науково-практичної конференції «Правове регулювання суспільних відносин: актуальні проблеми та перспективи удосконалення»*. Полтава. 2018. С. 17-23.

4. Махмудов Х. З., Козаченко Ю. А. Кальян О. С. Окремі теоретико–правові питання методичного забезпечення проведення судових експертиз. *Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) «Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору»* (м. Полтава, ПДАА, 27 березня 2019 року). Полтава : РВВ ПДАА, 2019. С. 229-231

5. Основи права України: навч. посіб. М. Ващишин, Н. Отчак, М.Теличко, С. Холявка. Львів : Галицька спілка видавців, 2016. 228 с.

6. Правознавство : навч. посіб. / О. Д. Гринь, О. І. Донченко. Одеса: Фенікс, 2016. 206 с.
URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=2ahUKEwj5_qDv6fDkAhUrlIsKHRzSAf8QFjADegQIAxAC&url=http%3A%2F%2Fliber.onu.edu.ua%2Fpdf%2Fdonchenko_posib.pdf&usg=AOvVaw2efRqYcsPWAUhoIPwwirjM (дата звернення: 28.08.2022)

7. Поліщук М. С., Логвиненко М. І. Правознавство: навч. посіб. для студентів неюрид. спец. ВНЗ. Харків : Право, 2014. 106 с.

8. Ремех Т.О., Пометун О.І. Основи правознавства: підруч. для 9 класу загальноосвітн. навч. закладів. Київ: Літера ЛТД, 2017. 224 с.

9. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.

10. Фріман І.М., Фріман Є. М. Правознавство: навч. посіб. для студентів спец. 073- менеджмент.; Нац. металург. акад. України. Дніпро : Акцент ПП, 2019. 223 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua>

2. Сайт бібліотеки Вернадського (рубрика «Наукова періодика»). URL: <http://nbuv.gov.ua/portal>

3. Сайт бібліотеки ПДАУ. URL:<http://dspace.pdaa.edu.ua:8080>